»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«:

на годину	К 32·—	40·— дин
на по године	К 16·—	20·— »
на четврт године	К 8·—	10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника" налази се у кући ђе Анке Пајевићке у Дунавској улици бр. 36.

Број 277. У Новом Саду, у недељу 16. (29.) децембра 1907. Година XXIII.

„Држ'те лопова!"

Позната је она прича о лопову, који је, да одстрани од себе сумњу и да је навали на другога, повикао: *држ'те лопова*!

Та се прича даје потпуно употребити на демагоге од заната, на политичке опсенаре.

Они подлаци у српском народу, који ради својих себичних смерова обмањују масе народа те се хвале својим српским родољубљем, наши несретни радикали, они по оној причи: *држ'те лопова* подмећу честитим српским родољубима баш оно неродољубиво и издајничко деловање, због којега су они криви пред српским народом, па хоће своју љагу, своју прљавштину, да наметну онима, који су најчеститији у свом родољубивом деловању.

Од кад радикалство на све стране опада, а особито од кад је својим издајничким поступком постало *немогуће* у Троједници, радикали употребљавају најгнуснија средства, да се бар колико толико још одрже на површини, па зато не презају ни од онога старога гнусног средства демагогије по оној причи: *држ'те лопова*!

Од кад је хрватско-славонски сабор распуштен те предстоје нови избори за сабор у Загребу, радикали се дали у живу пену са опадањем, лажима и клеветама *против српске самосталне странке*. Док су нас и нашу странку ружили, грдили и клеветали, то је још ишло по удешеном калупу, али сад је дошао ред на српску самосталну странку. Она се чини радикалима много опаснијом него наша странка, пошто се радикалима самостална странка указује као нека *неман*, па ако та српска самостална странка опет дође на власт у Загребу, онда је крај масним лонцима у Карловцима и у Даљу. Зато су радикали данас у својој сржитој немоћи у Троједници своју мржњу против српске самосталне странке потенцирали до онога степена, који прелази већ у патолошке појаве. Српски речник нема довољно речи, да послужи радикалима за грдње и клевете против самосталаца.

Па како они хоће да оправдају своје издајство према тамошњем српском народу? За Бога! Оним старим средством: што потпирују верозаконске противности између Срба и Хрвата, што хоће стару мржњу опет да оживе. Та за Бога, радикали су чувари и заштитници српске народности у Троједници, која је угрожена од Хрвата, од Шокаца! У Угарској пак не прети српској народности никаква опасност од мађарскога језика и од Апоњијева школскога закона, већ је та опасност у Троједници од Хрвата, ма да онде укупни народ говори само једним језиком. Па кад се народносни посланици на угарском сабору борили против Апоњијева законскога предлога о школама, радикали се на мађарско-српском збору у Новом Саду и Ст. Бечеју грлили и љубили са Кошутовцима, јер Кошут и Апоњи су највећи *пријатељи* Срба, а Бадај и Ројц су највећи *непријатељи* Срба! Не веруј ти Шокцу! — говоре радикали — гори ти је он него Мађар!

Све би то још ишло којекако: потпиривање верозаконске мржње између Хрвата и Срба, да није сувише провидно оно: држ'те лопова!, да није сувише провидно *издајство* радикала према тамошњем српском народу, па зато данас и Срби и Хрвати у Троједници сматрају српске радикале као издајице, и само што на њих не пљују, тако су им одвратни.

Па како би могло друкчије и бити? Мађарски се државници са железничком прагматиком, машају светиње тамошњега народа: *материњскога језика*. Мађарска коалицијона влада намеће Хрватској-Славонији злогласнога *Ракодцаја* за бана, одстрањује од управе све родољубиве елементе. У *исти* тренутку два српска радикала по команди из Будимпеште *иступају* из хрватско-српске коалиције. Др. *Красојевић*, председник радикалне странке, добија заповест из Будимпеште, баш кад се налазио у купатилу, и он се одма покорава заповести. Други пак радикал, др. *Лисавац*, на заједничком сабору у Будимпешти говори против велико-кикиндскога посланика истим тоном, као и др. Мита *Мушицки*. Красојевић и Лисавац у смислу закључка „фотографисанога" радикалскога збора треба да положе своје мандате, али они чекају, док се сабор у Загребу не распусти и онда тек, после распуста сабора, као *закашњена*, приспева у Загреб њихова изјава, да полажу мандате. Наравно зато они задржавају своје мандате на заједничком сабору у Будимпешти, на муку и даље дневнице саборских посланика. Па није ли ово све коректно? Све по радикалски!

Али зато српски радикали, ма да стоје у служби Ракодцаја и Векерла, изјављују, да су свеједнако још *привржени речке резолуције*. Најглавнија добит речке резолуције је та, да је *омогућена хрватско-српска коалиција*, ова давнашња жеља свију честитих родољуба Срба и Хрвата. Јесте! Али српски радикали баш се окомили против те хрватско српске коалиције. Оно, чему се сви честити родољуби Срби и Хрвати *раде, томе се не раде српски радикали*. Они грде и исмејавају ту хрватско-српску коалицију. Употребљавају сваку прилику и сваки повод, да јој *злурадо* предсказују пропаст. Измишљавају злурадо, да је хрватска странка права већ иступила из хрватско-српске коалиције, чему наравно нема ни трага у закључцима, што их је та странка недавно донела погледом на изборе, који предстоје.

Шта више, српски радикали **ухватили се у коло денунцијаната српскога имена.** Познато је, да како у Будимпешти, тако и у Бечу сумњиче хрватско - српску коалицију, да има *противдржавних тежња*, што је баш увела назив *хрватско-***српске** коалиције, јер то тобоже указује на *велико-српске тежње*. Зато Векерле пориче, да има српскога народа у Хрватској и Славонији. Зато у Бечу повлађују мађарским државницима, да чине у Хрватској и Славонији што год хоће, само да се те тобожње великосрпске тежње *угуше*. Наравно да свако зна добро, да израз: хрватско-*српски* означава само ону племениту цел, да међу браћом Хрватима и Србима *не буде више онога старога раздора, као некад*. Али српски радикали потпирују тај раздор, те се ухватили — као што рекосмо — у коло *денунцијаната* српскога имена.

Главни радикалски орган у Новом Саду у сваком броју злурадо бележи, шта бива и шта не бива против хрватско-српске коалиције.

Али не ће радикале ујести бува, да сруше хрватско-српску коалицију — остао или пао Ракодцај. Наравно да су у овај мах *ушепртљили*: не знају, коме да се умиљавају и улагују. Умиљавали се и улагивали Ракодцају. Али ако дође други бан, треба се наново умиљавати и улагивати, и тај нови бан може да их као подлаце одгурне ногом.

Али зато радикали у Троједници чине све могуће, да им се примају услуге ради рушења хрватско-српске коалиције.

Они указују на то, да добро играју улогу лопова, који вичу: др'жте лопова!

Данас нема броја главнога радикалскога листа у Новом Саду, да не казује српском народу у Троједници: Знали смо, да хрватско-српска коалиција мора пропасти. Зна српски народ у Хрватској и Славонији, да му самосталци не могу бити пријатељи, већ да му је једини *прави пријатељ*: *српска радикална странка*, *Радикали нису издајице свога народа. као самосталци. Радикали заступају праве интересе српскога народа. Само од радикала може се надати српски народ своме спасу. Само радикали неке издати свој народ, неће преки непријатељима српскога народа.*

Не чујете ли у овим речима оне речи грешника: *држ'те лопова!*

Сваки се прави Србин мора *згадити* на улогу, коју играју српски радикали. Ону јуначку и мученичку борбу, коју су водили хрватски делегати: Хрвати и Срби на угарском сабору за светињу материњскога језика, ту свету борбу српски радикали, да би се својим господарима умилили, омаловажавају, *исмевају*. Али поштен, цивилизован свет у читавој монархији и у иноземству *увелико уважава* ту борбу хрватских делегата: Хрвата и Срба. Радикали са том својом недостојном и гадном улогом стали су у редове противника европских великана: Бјернсона и Толстоја.

Али умиљавање, улагивање радикала данашњим мађарским властодршцима неће им ништа помоћи. Избори у Троједници показаће победу хрватско-српске коалиције. Забадава је радикалска вика: држ'те лопова! *Правога лопова ипак ће напослетку ухватити.*

Све даље иду!

Оно, што се пре неки дан догодило у представништву варошци Новога Сада, врло је карактеристично. С једне стране по саму данашњу кошутовачку владу и по цео кошутовачки систем, а с друге стране по наше једне радикале. Тиче се закључка аустријског рајхсрата у погледу закона о немађарским народима у Угарској.

Неколико наших сугрђана поднели су предлог, да се представништво обрати на угарски државни сабор представком, да исти најенергичније одбије нападај бечког царевинског већа на суверенитет Угарске гледе захтева о извршењу народносног закона.

Не може бити ни сумње о томе, да питање о доношењу и извршењу каквог закона спада у унутрашње ствари дотичне државе, питање, које се ни мало не тиче њене суседкиње, па ма она и у каквом навесном државноправном савезничком односају била спрам оне државе, а у конкретном случају је свака дуалистичка половина монархије у својим законодавним стварима потпуно независна од друге. Према горе наведеном закључку бечког царевинског већа зацело ће наш угарски сабор заузети своје становиште. То би учинио ма који угарски сабор, и онај, где је у већини била негдашња либерална странка, па шта више смело можемо тврдити, да и толико омражени, такозвани дарабанти, кад би имали већину на нашем угарском сабору, да би се и они најодлучније против тога поступка бечког оградили. Како дакле не би то учинила садашња, тако звана национална влада и огромна већина кошутовачка са целом коалицијом својом?

Подстицати дакле такову владу и такови сабор на дело, које се по себи разуме и које се на сигурно претпоставити мора, нема смисла. И наше је уверење, да кад ко то ипак чини, да он то чини само ради **„благовољења"** владајућих кругова. Не ћемо да испитујемо побуде наших осталих сугрђана, јер то нас се ништа не тиче, али нас се тиче побуде наших јадних *радикала*, који сваку прилику употребе, шта више сваку прилику *изазову*, да се тамо горе препоруче, и папучу власника пољубе. Тешко да и ово није њихово масло, тешко да они нису дали импулс тој акцији, само нису смели да директно на сред вашу, него су тек само „*предлог прихватили*". Да нема наших јадних радикала на свету, можда не би то овде ником ни на памет пало и наши остали сугрђани сматрали би за сасвим природну ствар, да ће земаљски сабор *без икаквог подстицања* учинити оно, што се по себи разуме.

Али наши јадни радикали не могу мирно да спавају код тако згодне прилике, да се *улажу властодршцима* те да што боље осигурају свој доминирајући, али *незаконит* положај у нашој автономији. Ми ни мало не замеримо нашим сугрђанима другога језика, што су дигли свога гласа у

тој ствари, и верујемо у искреност њихових осећаја, али не верујемо нашим јадним радикалима, а тврдимо и сада, као и увек, јавно и отворено, да их и у том послу није руководила никаква идеална сврха, него једино обзири њихове *материјалне користи*. Није их при том руководио никакав угарски патриотизам, **јер у њих нема ни угарског ни српског патријотизма**, код њих има само себичних личних рачуна и приватних интереса, а угарски патриотизам, то је њима само *средство* за постизавање тих својих цели. Радикална странка ставила је целу своју политику у службу за личне користи својих чланова. И као год што је име бесамртног Светозара Милетића употребила и *злоупотребила* на личне цели својих чланова, тако сада под образином лажног свог угарског патриотизма хоће да себи осигура све материјалне користи у автономној управи нашој.

Многи Мађари већ провиде ту јадну и недостојну игру радикалску, али још има и таквих, који то не провиде, или се томе чине и невешти.

У погледу закона о народностима радикалска је политика подмукла и дволична. Народу српском говоре и пишу једно, а власницима друго. Да су радикали у тој истој скупштини прихватили предлог, којим се одбија мешање стране државе у наше унутарње послове, али да су уједно предложили и то, да се државна влада позове, нека нареди већ једном извршење народносног закона, онда би им се могло веровати. Али овако они терају опсену и са мађарским патриотизмом, као што је терају и са автономијом и Милетићевом прекоњском прославом. Све је то њима само пуко оруђе, само средство за себичне цели.

Наша је политика у том питању сасвим јасна, чиста, поштена и отворена. Ми тражимо, да се већ једном изврши тај закон о народностима — какав је такав је. Ми држимо, да је не само неуставно донети закон, а не извршити га, него да се тиме чини највећа неправда онима, који су тим законом извесна права стекли. Закон треба или извршити, или га збрисати. Она влада, која донесени закон не извршава, та вређа основе земаљског устава. Као угарски држављани морамо жалити такову владину политику, морамо жалити тај систем већ и с тога, што наша отаџбина тиме губи угледа и у страном свету. У Европи не могу то да разуму, како је то могуће, да се у једној старој уставној држави, као што је Угарска, један донесени и санкционисани закон кроз *четрдесет година нити извршава нити укида?*

Кад се не врши санкционсани закон о народностима, онда се не може оспорити, да се тиме чини велика неправда народностима, милионима оних грађана ове отаџбине, који у крви и у новцу највеће жртве приносе за ову отаџбину. Па кад се у образованом европском свету према такој неправди појаве неке симпатије за угарске народности, онда не може нико од њих захтевати, да угуше своје урођене осећаје за свој матерњи језик, те да против тих симпатија још и активан супротан положај заузму. То је преко јего, **то је против људске природе. Ко то ипак чини, тај лаже, тај се претвара**. Само себичњаци, одроди и политички спекуланти хоће да се угурају, да и ту што зграбе.

И ми одричемо право бечком царевинском већу, да се меша у наше унутрашње ствари. **Али то нама није доста**. То је само радикалима доста. Ми одлучно тражимо, да се сваки закон у нашој отаџбини, па и народносни, поштује, а поштује се само онда, кад се *извршује*. Влада, која закон не извршује, греши против устава. Ми као грађани имамо права, да тражимо извршење тога закона. То је право и поштено, — али радикалима је ово девета брига!

Истински.

НОВИ САД, 15. децембра 1907.

— У томе баш и лежи. Стара је то метода демагога и политичких опсенара, да лажи и клевете много пута спомињу, како би се напослетку *прилепиле* тамо, камо су намењене — по оном старом: calumniare audacter, semper aliquid haeret. Лаж једаред рећи, то је мало, то се пречује и превиди, то ће ко да верује и да не верује али једну лаж двапута, па и десет пута рећи и написати, то већ може да има успеха. *У том баш и лежи метода демагога и политичких опсенара.*

Шта све није у последње време износио и свеједнако износи овдашњи радикалски лист и његов братац у Загребу о дру Богдану *Медаковићу* и његову односпају према Кошуту и Векерлу — све саме пресне лажи, али се те пресне лажи све једнако по десет пута понављају, не би ли публика поверовала то ме. Па тако је то и са дањским прасицима.

Има тако ниских лажи и клевета, против којих се ниједан хонетан, ниједан поштен човек неће бранити. Али у неке врсте људи вреди увек оно немачко: wie der Schelm ist, so denkt er. Па ако је данас можда под владавином радикала могуће, да се у Дању прасици не плаћају, да се фискалима дају изванредне награде, да се троше многе и многе хиљаде на парничке предујмове и ванпарбене издатке (види ходошку парницу!) — то ово некад апсолутно није било могуће, кад су у саборском одбору седели сасвим други људи него данашњи радикали. Ко хоће да верује да хонетни људи краду прасице, тај нека ово верује. Хонетни људи знају, да такове лажи и клевете спадају у занат демагога, политичких опсенара и лупежа. Тај занат су радикали са њиховим дичним вођом добро испекли. Нека им је на здравље!

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— Ново заседање делегација. Угарски министар-председник др. *Векерле* за који ће дан отићи горе у Беч. Том ће се приликом састати са аустријским министром председником бароном *Беком* и са заједничким министрима па ће с њима утаначити рок новом заседању делегација.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 15. децембра 1907.

— Српско народно позориште. Као први класични комад ове сезоне даје се вечерас Шилерова „Марија Стјуартова“, која је последњи пут давана у Новом Саду у лето године 1898., кад се у улози краљице Јелисавете с позорницом опростила сад на жалост већ покојна непрежаљена Драгиња *Ружичка*. Жалосној овој игри генијалног немачког песника даје вечерас овде у нас ванредну привлачну снагу и то, што су главне улоге у новим рукама. Натписну улогу даје сад гђа Милка *Марковићка*, краљицу Јелисавету гђа Тинка *Лукићка*, Хану *Кенедијеву* гђа Марта *Тодосићка*, Лестра г. *Машејић* а Мортимера г. Љубиша *Иличић*. — Сутра, у недељу, биће две представе. После подне се, већ по други пут у овој сезони, даје „Бидо“ Јанка Веселиновића и Драгомира Брзака с Јенковом музиком а са старом поделом улога наиме са г. *Добриновићем* као Максом, са г. *Лукићем* као Маринком, са г. *Марковићем* као Милићем, са г. *Стојановићем* као *Здравком*, са гђом Драгом *Спасићком* као Љубицом и са гђом Даницом *Машејићком* као Живаном. У вече је премијера „*Ракије*“, слике из сеоског живота, коју је по мађарском комаду Гезе Гардоњија „A bor“ прерадио Петар *Крстоношић*. Песме, које долазе у комаду, компоновао је Исидор *Бајић*. У том су комаду јаче забављене госпође Даница *Васиљевићка*, Марта *Тодосићка*, Драга *Спасићка*, Даница *Машејићка* и Десанка *Иличићка* и господа *Спасић*, *Лукић* и Љубиша *Иличић*.

— Словачка забава. Новосадски Словаци приређују дне 31. децембра о. г. по н. к. у просторијама гостионице „код Три Круне“ у Новом Саду *Силвестрово вече*, уз позоришну представу, декламовање, певање, шаљиви приказ и играпку. Почетак је у 8 сах. у вече. Улазница је: прво место 2 К, друго место 1 К 20 пот., стајање 60 потура. За добро јело и пиће постарали су се. Улазнице се могу добити: код г. Ђорђа *Ноше* (Хлебарска ул. бр. 8.), код г. Данила *Шустека* (Дунавска ул. бр. 14.) и у вече на благајници. Добровољни прилози примају се са захвалношћу и јавно ће се обрачунати.

Распоред ове забаве наше браће Словака врло је леп и разноврстан. Мешовити збор словачких девојака и момака певаће под управом г. Андрије Мудроха композицију Милоша Миховецкога „Боже, створитељу света“, а за тим ће се приказати весела игра у једном чину „Добра болест је, која даје јести“ од грофа Ј. Л. Фредра, коју је с пољског превео Андрија Халаша. Гђица Ержика *Мичашкова* приказаће одломке из Ботова „Јаношика“, г. Јан *Пекар* приказаће шаљиви призор „Изгубљени сан“, а за тим мешовити збор пева песму „Са севера ветар дува“. О поноћи говориће пречасни господин Андрија *Крно*. После представе је играпка.

Као што чујемо, учињено је све, да ова забава што лепше испадне.

ЛИСТАК.

ПОПЛАВА У МЛЕЦИМА.

Новелета.

(Свршетак).

Мени је, Марија, било тако, као да ћу онесвеснути оног часа. Нисам нашла одговора а да сам га и нашла, не бих га могла била изговорити, тако су ми дрхтале усне. Склопим очи, да скријем испред њега, како ми је у души, а и да не морам гледати у његове очи, у оне изразите сјајне црне очи, из којих сја тако истинит осећај.

Он застане.

— Хоћете ли ми дати прилике, да Вам се исповедим?

Те су речи звониле тако, као да је рад да ме дотле држи над водом, догод му не обрекнем, што тражи од мене. Ма да је тај моменат био озбиљан, наједаред се мени учинило, да је нешто и комичан. Па то ми је потпуно вратило свест коју сам нешто била изгубила. Но уједно сам осећала и то, да ми у овом положају не би приликовало, да говорим патетично, па с тога сам што сам ијоле могла мирније и озбиљније прозборила овако:

— Ви сте, синьоре, одиграли смелу и по моме мишљењу недозвољену игру, која уз то још није постигла свој смер. Ја Вам никако не могу обрећи то, што од мене захтевате, јер никако не знам, шта бисте ми могли исповедити.

Мој гондолијере погледа горе у мене. Са лепога му лица нестаде наједаред сваког жара. А и глас му се са свим изменио, кад ми је рекао:

— То Ви не знате? Заиста не? Е, онда је ово, што Ви називате игром а што је мени било куд и камо нешто више, одиста промашило свој смер. Тако дакле имате Ви мени да опростите веома много.

Онда смо заћутали обоје. Нежно и опрезно скинуо ме је он са себе пред капијом наше куће па се онда, некако оклевајући, кренуо да оде. Да се ја у онај мах, поводећи се за јаким унутрашњим нагоном, нисам осврнула још једаред можда би се све збило друкчије, но што је било одиста. Овако нам се пак састале очи. Ја сам у његовим очима прочитала прекор и тугу па то ме је нагонило те сам застала.

— Не смете се срдити на мене! рекох му љубазно. Било би ми жао, ако сам Вас увредила. Та ја сам дужна да Вам захвалим за ову витешку услугу.

Он диже руку, одбијајући мисао о захвали, па рече:

— Немате Ви мени ни за што да захваљујете. Што учиних, учиних себе ради.“

Глас му постаде готово страстан, кад настави овако:

— Од оног дана, кад сам Вас први пут угледао на Лиду, са свим сам се изменио. Моја душа снева само то, да је у Вашој души нашла себи рођену сестру. Непрекидно, а свагда заман, тражио сам прилике, да Вам то кажем и да чујем од Вас, да ме разумете, да ме не одбијате него да ми дозвољавате, да слободно и отворено затражим од Вас, да и Ви мене љубите. Доказ, да нисам недостојан....

Јемачно не ћеш тражити од мене, да ти од речи до речи испричоведам све, Марија, што је дошло за тим. То не бих ни умела. Мораш се задовољити тим, што ћеш чути, да сам по свршетку нашег разговора остала још неко време под капијом у сумрачку, како бих се бар донекле прибрала, пре но што се састанем са тетка Кларом. До чланака сам стојала у води, јер је поплава почела да продире и у куће.

Интензивни се зове конте Виторијо Албарици. Дозволила сам му, да сутрадан походи тетка-Клару. Но пре тога је ваљало да јој се исповедим. Ej, ала је то било мучно! Ала је тетка Клара била несрећна под првим силним утецајем неочекиваног откривења!

— Заветовала сам се твојим родитељима, да ћу бдити над тобом, а ево нисам одржала реч! тужила је кукавна тетка-Клара. Но ко би такво што могао и слутити? Примити морам наравно тог човека, јер си му ти дозволила, да ме походи, али онда.... то ти кажем, Антонија.... онда ћемо покупити траље па ћемо отпутовати.

Пошто сам је једва једвице уверила, да је овде за први мах реч само о нову познанству, обрекла ми је бар то, да новог познаника не ће дочекати одурно.

У вече је у пркос поплави дошао доктор Леон, да распита, како је „поплављеницима“. У разговору с њим сондирала је тетка Клара нешто мало, какви су ти Албарицијеви, а извештај доктора Леона гласно је срећом веома повољно. Доктор Леон је наиме нека врста кронике, познаје овде у Млецима свачију и садашњост и прошлост. Познато је, да потомци оних некад моћних старих племена, оних, што су заузела Цариград и код Лепанта победила своје душмане, сад понајвише живе скромно, често чак и сиротињски. У породице, којих је славно старо име спојено с егзистенцијом на солидну темељу, спада и породица Албарици, која се састоји само још из матере и сина. Па.... замисли само.... ако то није чудновато.... контеса Марија Албарици је Немица.

То нам је приповедио конте Виторијо одма приликом прве посете, разлажући тим своју љубав према немачком народу и према немачком језику. Не баш бог зна како велик, али брижно руковођен спахилук Албарицијевих... сам конте Виторијо надгледа све... лежи близу лепе и занимљиве Виченце, од прилике на два сахата од Млетака. Погледај, како стоји у Бедекеру. Зими живе у

Новости са стране.

— **Амерички двобој.** Прекјуче се у Будимпешти убио зубар Павле *Бухвалд*. Нашли се докази, из којих излази, да је Бухвалд седам пута на разне начине покушао да се сам убије. Међу стварима му нашли су његови сродници уговор, који је он пре три године склопио са једним зубаром из Беча. Бухвалд је с тим зубаром због једне девојке утаначио био амерички двобој те је извукао био црну куглу. У уговору се Бухвалд обвезао свом противнику, да ће се убити месеца новембра 1907. Пошто то није учинио, позвао га је противник му, да испуни своју обвезу, иначе ће га он убити као пса. Бухвалд се на то поплаши па се убије сам. Међу Бухвалдовим писмима нађено је и једно писмо од сестре оног зубара из Беча. У том се писму она нуди Бухвалду, да ће израдити, да се уништи обвеза, која га сили, да се сам убије. Полиција сад трага за зубаром из Беча па ће га ухапсити, чим му уђе у траг.

— † **Жан Жозеф Корнели.** У Паризу је прекјуче у 62. години свог века преминуо један од најодличнијих француских новинара, Жан Жозеф *Корнели*. Покојник је дуго радио на „Фигару“ и „Голоазу“, а у „Клерону“, који је он сам основао, водио је сјајну кампању за грофа Шамбора те је био најоданији пристаница роајалиста. После се придружио грофу од Париза а то су му легитимисте веома замерили. После Дрејфусове афере прешао је из „Фигара“ у либерални „Сјекл“, у који је све до своје смрти писао фино појентоване уводне чланке.

НОВИЈЕ.

Париз, 14. децембра. Генерал *Дрид* озбиљно је оболео. Команду над трупама у Казабланци преузео је пуковник Бонтего.

Техеран, 14. децембра. Парламенат је одбио понуде од више градова који су ради да парламенту пошљу оружаних бранилаца.

Баку, 14. децембра. На министра полиције бачене су две бомбе. Министар је остао неозлеђен. Рањен је један полицај.

Петроград, 14. децембра У парници чланова прве Државне Думе изјавише исти, да радо сносе за свој народ све казне, само ако се сруши данашњи режим.

Хаг, 14. децембра. Цео кабинет је данас поднео оставку, за то, што је друга комора већином гласова одрекла војни прорачун тек недавно именованом ратном министру *Ранарду*.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА“.

Министарски савет.

Будимпешта, 15. децембра. Јуче је одржан министарски савет, који се бавио хрватским питањем.

Догађаји у Русији.

Петроград, 15. децембра. Кад су посланици прве Државне Думе ушли у судницу, устали су сви слушаоци са својих места. На то је председник суда наредио, да се само тридесеторици слушалаца допусти, да остану у судници. — Полиција слути, да је она млада женска, што је као атентаторка на генерала Хершѐљмана у Москви већ погубљена, кнегиња Мешчерска. — Тајна полиција открила је терористичку организацију, која је спремала атентат на кронштатско пристаниште. Полиција је конфисковала читаво стовариште бомби.

Болест баварског принца-регента.

Монаков (München), 15. децембра. Принцу-регенту Луј̀тполду много је боље.

Колера у Арапској.

Цариград, 15. децембра. Колера се у Арапској шири све већма.

Шала и сатира.

Сјајан говор у једном варошком представништву.

Некадањи кујеновски, а сада кошутовски хусар са именом и презименом *Брадва — Ровић*, држао је фулминантан говор у једној скупштини варошкој, од кога се затресла цела домовина. Ево говора:

Брадва — Ровић: Милостиви и премилостиви господине фенишпане, славна скупштино, и сви остали мајери и мајерчићи, чујте, шта вам кроз моја уста народ српски вели. Ми радикељци протестујемо против закључка бечког рајсхрата у погледу народносног закона. Шта се то њих тамо тиче? То се тиче само нас радикала, који народ српски представљамо, и више никога. Па кад је нама добро овако, шта се они пачају?

Ми радикељци и Кошутовци већ ћемо то удесити између четир ока. Они ће нама предати Дањ и манастире и автономне лонце, а ми њима народносни закон. Па квит рачун! А они други језик за зубе!

Истина, то није лепо донети један закон, па га никад у живот не привести. И ја као Србин требао бих сада овом приликом уз протест против бечког закључка још да предложим ововарошком представништву и то: **Нека позове владу, да изврши постојећи закон о народностима.** То би било и право и поштено. Е, ал' то не допуштају дањски кукурузи и автономни лонци. А ти су нама тако мили и драги, да морамо ћутати и чекати. А и ко зашто не би ми Срби чекали још 30—50 — па и 100 година? Најпосле макар то било и 1000 година. Бар ми радикалци доспели смо — по послу!

Истина, за то време може ова или друга која влада укинути сасвим — све српске школе. А може нам забранити и да говоримо овде у земљи српским језиком!

Пак? Па шта је онда? Све је то „лари-фари“. Главно је автономија, па ма се она и на мађарском језику вршила. Ми радикали лепо смо се у њој наместили и поугојили (осим мене), па се осећамо као бубрег у лоју. Само нека нас одатле нико не отера, а ми не маримо, ма то стање трајало хиљаду година. Само нека су нам пуни џепови и трбуви. (*Са одушевљеним и уздигнутим гласом*): Автономија, манастирске земље и дањски кукурузи, то је наш радикалски идеал. (*Као у некој екстази занесен почне у скупштини певати*):

Ej лијепа наша автономијо!
Oj ви дањски кукурузи красни!
Карловачки наши лонци масни...

Фенишпан: Опомињем говорника, да се овде у овој дворани могу певати само патријотске песме.

Брадва-Ровић: Љубим скут и руку, премилостиви и милостивијешти господине. Та и ово је патриотска песма. Особито за нас радикале. Још те каква! Та је песма била исписана на нашем радикељском барјаку онда, кад смо се с Вама Кошутовцима заједнички борили против дарабонтске владе! Зар се не сећате, преузвишени господине, са каквим одушевљењем смо под тим барјаком летили у тој борби и у ватру и у воду?

Та ми смо радикали управо одлучили националну борбу против Беча, чим смо се само појавили на ратном попришту. Како су чули у Бечу, да се дигао на ноге лагане Јаков Ножевић са Др. Сосом, Жарком Трбушарским и дром Шмуцицким, и другим Косовским јунацима радикељцима, одмах су положили оружје и предали у руке владу Кошутовцима.

Особито су се у Бечу поплашили од оних многих дебелих трбуха у наших вођа. Бечки генерали у глас су повикали, кад су те трбухе угледали: **„Авај нама до бога милога, та ове горостасне трбухе не мож' ни са највећим топовима раздрускати.“** И то је одлучило битку. Беч је срамно ретерирао, а слобода у нашој милој домовини опет је засијнула. Љубим руку!

За то, молим врло лепо, благомилостиви господине фенишпане и остала браћо Кошутовци, не замерите ми, што сам танко гласовито ову радикељско — патријотску песму запевао. *Та све вам дајемо и уступамо: И народносни закон, и народне школе, и матерњи језик. Само мясне автономне лонце а дањске кукурузе не дајемо*, јер то смо ми крваво с нашим трбусима заслужили.

Главе дајемо, ал' Дања не дајемо!

Сви радикељци скупштинари вичу: Тако је! Живео! И почну певати своју радикељску патриотску песму:

Ej лијепа наша автономијо!
Oj ви дањски кукурузи красни!
Карловачки наши лонци масни...

(*Фенишпан се смешка. Мађари се смешкају. Завеса пада*).

Народно здравље.

— **Запамтите.** Ко је слаб и кашљав, нека пази, да су му ноге увек топле и суве.

Магла и влажан ваздух погоршава стање болесника, који болују од какве грудне болести.

Слаби људи, који треба да се добро хране, често не могу да једу само за то, што мисле, да ће их пиће окрепити, па у томе претерују.

Јектичавцима се шетња и кретање одребује у оброцима као и сваки други лек. Главно је правило, да се болесник не сме заморити и задувати. Кад је и најмање грозничав, нека се не јуначи, него нека остане у постељи, док грозница не попусти.

Чувајте децу, која болују од мрасе, да не долазе у додир с јектичавцима.

Пијани родитељи спремају јектику својој деци.

— **Алкохол и туберкулоза.** *Јачом потрошњом алкохолних пића расте и смртност од јектике* (*туберкулозе*). То је и статистиком доказано. Показало се, да смртност од туберкулозе у крајевима, где се троши 12½ литри алкохола на главу и годину, износи 33 на 10.000 становника, а у крајевима, где се троши 35 литри на главу и годину, износи та смртност 108 на 10.000 становника. Истина је, дакле, што је један научник рекао да „*пијанство туберкулози постељу спере*“.

„*Здравље*“.

Разно.

— **Лепо се захвалио!** У оно време, кад је Алба беснео по Низоземској, гонио је зими Рихарда Вилемсона, лечника из Асперона, један судски слуга. Вилемсон стане бежати преко леда, који је био још врло слаб те га је једва могао да одржи. Али доктор пребегне сретно. Његов пак гонилац пропадне те би се заџели био удавио, јер у близини није било никакве помоћи. Но чим Вилемсон опази, у каквој је невољи његов гонилац, а он се врати па га спасе, изложивши опасности свој сопствени живот. А шта мислите, шта је урадио спасени судски слуга? Ухапсио је Вилемсона па га је отерао у тавницу. 16. маја 1569. у највећим је мукама Вилемсон жив изгорео.

Српско Народно Позориште.

РЕД ПРЕДСТАВА:

У недељу, 16. (29.) децембра у три сахата после подне: „**Ђидо**“, слика из сеоског живота у Србији, с певањем и играњем, написали Јанко *Веселиновић* и Драгомир *Брзак*. Музика од Даворина Јенка. Представа с обављеним ценама за народ. Ван претплате. — У вече у осам сахата „**Ракија**“, позоришна игра у три чина, по комаду Гезе Гардоњија „A bor“ прерадио Петар *Крстоношић*. Музика од Исидора *Бајића*. Ван претплате.

У уторак 18. (31.) децембра: „**Кад човек стари**“ („Wann wir altern“). Стиховано драмско ћеретање у једном чину, написао Оскар *Блуменшал*, с немачког превео др. Ђура *Трифковић*. За тим: **Шоља теја**. Шаљива

својој млетачкој палати. Ма да је конте Виторијо још млад, ипак већ врши многа варошка почасна звања.

И тетка Клара не може да му одоли, тако је примамаван. Но тетка Клара, као што и сама признаје, чини све и сва, да се свлада, како и она не би постала једна од странака. Кад је Виторијо једаред у шали рекао за нас троје, да смо „тројни савез“, рекла је тетка Клара:

— Нисмо ми велесиле те не можемо склапати савез, ако велесиле не пристану на то.

То је требала да буде шала, но Виторијо је осетио значајни основни тон те изјаве.

Но, па једна од тих велесила већ се појавила, а то је контеса Марија Албарица. То ти је стасита жена, која у пркос својим белим власима изгледа још доста младачки, црте су јој фине, нешто меланхоличне. Мирно достојанство њена понашања, које при свем том није без срдачности, одма је задобило тетка-Клару. И контеса мисли, да се не сме ништа свршити без саизволе мојих родитеља те да се и на једној и на другој страни не сме ништа преухитрити. Што се ње тиче, она се од свег срца слаже с избором свога Виторија. Њој је — рече — од вајкада била жеља, да јој син доведе Немицу за снаху.

Тетка Клара је верно све јавила нашој кући а моја мама ми је на то написала једно једино писмо. „Ми се увдамо у нашу Антонију — тако стоји у писму — да се не ће решити ни на шта, док се најпре не посаветује са својим родитељима.

Не, то она одиста и не ће.

Моји родитељи наравно не могу сад доћи онамо, те тако су позвали Виторија, да мене и тетка-Клару отпрати у Ридек. Скоро ћеш га дакле лично познати, слатка, јер за који дан смо намислили да отпутујемо одавде. Лепезу за тебе насликаћу, кад се вратим кући. Насликана ће бити за мене тако значајна Маркова Пијаца, како стоји под водом а мој гондолијере ће својом руком написати на лепезу поздрав теби.

Зар то не личи све на роман, Марија? Па зар то и није роман? То је роман мог живота, који сам наслутила. Слутим, да ће и даље његове главе донети све само добро и лепо, јер ја љубим Виторија. Љубим Млетке. Љубим поплаву, која ме је усрећила. А у мојој ће љубави бити вазда acqua alta, и кад већ будем кукуљава бáка.

Наш је пртљаг спремљен. Сад: Addio, mia bella Venezia! Али, ако Бог дâ и A rivederci! Тебе пак, слатка Марија, скоро ће загрлити

твоја сретна
Антонија.

С немачког.

игра у једном чину, француски написали *Нитер* и *Дерлеј*, превео Гига *Гершић*. На послетку „**Муж пред вратима**“. Бурлеска оперета у једном чину, музика од Жака *Офенбаха*. У претплати девета представа.

У среду 19. децембра 1907. (1. јануара 1908.) у четири сахата после подне: „**Ревизор**“. Комедија у пет чинова. Написао Николај Васиљевић *Гагољ*. С руског превео Ж. *Јовичић*. Представа с обаљеним ценама за ученике и ученице средњих школа. Ван претплате.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ТРГОВИНА.
НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.
ИЗВЕШТАЈ
од 15. (28.) децембра 1907. г.

Пшеница I. каквоће — —	К	23·60 п.
„ II. „ — —	„	23·— „
Зоб — — — — — —	„	15·— „
Јечам — — — —	„	15·— „
Кукуруз: — — — —		—·— „
окруњен (нови) —	„	13·— „
нови у клиповима	„	—·— „

Продато је: 270 мтц. пшенице, 40 мтц. зоби, 30 мтц. јечма и 200 мтц. кукуруза.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили — — — — —	60—64 п.
Свињи тешки по кили — —	94—— „
„ средњи „ „ — — —	90—— „
„ лаки „ „ — — —	78—— „
„ мршави пар 180—200 круна	
Теоци по кили — — — — —	1—12 п.
Јагањци по пару — — — —	30—36 „
Кљукане гуске по кил. 1 круна 40 п.	
Јаја 5 ком. — — — — — — —	—·40 п.

Књижевни оглас.

Ушао је у штампу

НОВ

„СВОЈ СВОМЕ“

календар. — Цена му је 20 потура. Трговци, који поруче 100 комада, добијају бесплатно на корицама свој оглас отштампан — и још рабата $35^1/_3$% попуста. Без огласа 40%.

Најјефтинији и најзгоднији календар за рекламу и поклон о новој години, у колико сваки трговац свој оглас — без конкуренције — добија уврштен. Ушао је и

„ТРГОВАЧКИ КАЛЕНДАР“

у штампу. — Све поруке се шаљу на уредништво „Трговачког Календара“ Нови Сад (Ujvidék Hungaria).

ОГЛАСИ.

За предстојеће божићне и новогодишње празнике

препоручујем своје велико стовариште у гарнитурама за неговање руку, парфимеријама и чешљевима у простој, као и у најфинијој изради по цену од 2—40 Круна. Даље препоручујем свој познати украс за божићну јелку, колекције по цену од 1—10 Круна: рума, теја, коњака и финих ликера увек су на стоваришту. Наруџбине из провинције од преко 10 Круна шиљем франко оног дана, кад наруџбина етигне.

Као додатак препоручујем своје дрогеријске автиклове. 663 1-3

МИЛАН БАРИЋ
дрогерија код „Црвеног Рака“
БУДИМПЕШТА
V. Váczi körút 82. a.
преко пута од западне железничке станице.

32.254. бр. 664 1—1
упр. 1907.

Објава.

Сл. кр. варош Нови Сад као овлаштеник за прибирање потрошарине и точиварине објављује, да ће се попис порезних предмета почев од 1. јануара 1908. отпочети.

Услед тога се позивају све странке, које плаћају порез, да своје опорезане, али до 1. јануара непотрошене готовине ове врсте од 1. јануара 1908. до 3. јануара укључно у варошкој кући бр. 12. у приземљу сваки дан од 8—12 сахати пре подне и од 2—5 сахати после подне код за то одређеног варошког органа тим пре пријаве, јер ће се у вротивном случају њихове опорезане готовине наново опорезати.

Магистрат слоб. кр. вароши *Новога Сада*, 28. децембра 1907.

Лајош Салаји
кр. саветник, градоначеоник.

Др. Имре Марцековић
вар. сенатор.

Изашао је божићни број

„Књижарског Гласника“.

Шаљемо на захтев сваком бесплатно.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА
А. Пајевића
(С. Огњановића)
653 3—3 у Новом Саду.

Трговина шпецераја и деликатеса

Оскара Циглера

(пређе Драгут. Ненадовића)
у Новом Саду, *Ћурчијска ул. 10.*

препоручује своју најбољу **свежу робу**, као: **минералне воде, вина и пива** у флашама, **шунке, масла, (путера), разна сира, саламе, сардине** и друге **робе**, најфинијег **зејтина, пиринџа, аве, шећера, теја, рума**, ситна и, крупна **грожђа, лимунове**, поморанџе изврсна брашна торжанског млина. Исто тако препоручује **најбољу врсту ПЛАВА КАМЕНА**, фарбе за жито ((Dupuy-Samenbitze).

Послуга под личним надзором, солидна, брза и тачна са умереним
453 34—52 ценама.

За јесењу и зимску сезону
препоручује ново богато стовариште мушке и женске помодне робе

Душана С. Монашевића
У НОВОМ САДУ

свој велики избор тврдих, плишаних и меканих мушких и дечјих шешира, кожних и вунених капа, Јегерових и памучних трикова, мушка и женска бела рубља, путничких торби и кофера, најновијих лејпцишких Штраус и чинчили боара, највећи избор украса за женске костиме, свилених, глотаних и штофаних жипона, зимских и кожних рукавица, мидера, џепница, најбољих кишобрана, венаца и велова за невесте, жанилских марама и шалова, парфимерије и мирисавих сапуна и т. д. и т. д.

Највећи избор других ствари у свој струци.
655 92—100

Правих руских и американских каљача.
Велики избор ручних радова.

ЈЕФТИНО!

Одела финог најмодернијег кроја за мушке и женске може се добити у ново отвореној конфекционој радњи

Панте Спаића у Новом Саду
Дунавска улица бр. 36.

Солидна послуга.
Цене утврђене.
77 43—

Казани за пециво ракије
најновије
и најсавршеније конструкције

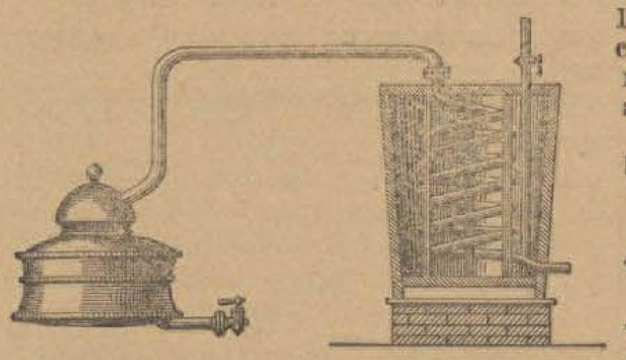

осим мог сопственог и патентованог системе ракински казана, правим а имадем и увек на стоваришту сваке друге врсте које најтоплије препоручујем свима произвађачима ракије, цене су солидне, утврђене и умерене. Осим ракијских казана у мојој радионици израђујем и практичне **прскалице** противу **пероноспора** по сопственом систему, а имадем их свагда готових на стоваришту да могу одмах и на већу количину продавати. Поред тога имам увек на стоваришту велик избор сваковрсног кућевног бакарног посуђа сопствене израде по најумеренијој цени. **Илустроване ценовнике** шаљем на захтев сваком бесплатно.

МИЛАН Т. ЈОВАНОВИЋ, казанџија
621 3—52 У НОВОМ САДУ
Адреса: Ujvidék Lázár-utca 4 ћошак.

БРАЋА ВАГНЕР
Нови Сад.

Основана 1866. год. **Телефон број 105**

Богато сортирана трговина
деликатеса и спецераја.
Стовариште, **домаћих и иноземских вина.**
Праве сремске шљивовице.

Поруџбине из места, достављају се бесплатно у кућу, а са стране, уз франко паковање и брзу
661 41-52 и брижљиву пошиљку.
Брза и кулантна послуга. Цене јефтине.

Велико стовариште пива

Ђуле Бауера у Новом Саду,

Успенска улица број 5. препоручује на велико (en gros) а добија се и на мало, од 5 боца почевши **штајнбрушко, будвајско, дупло малата, малата и право пилзенско**

ПИВО

На штајнбрушком и будвајском пиву, осим прилепљене цедуље, по којој се права пива познају, налази се још и на запушачу жиг Bauer Gyula.
652 52—52

Ако желите да купите добру

шиваћу машину или бицикл

и ако сте пријатељ своме џепу, а ви се обратите на **највеће товариште шиваћих машина;** где се у највећем избору могу добити СВЕ ВРСТЕ СИНГЕРОВИХ и РИНГШИФ МАШИНА, као и БИЦИКЛИ и то бар са **10 до 20 Круна** јефтиније него игде. **ВЕНИЈАМИН ФОРГАЧ,** Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 22. (до Миросављевићеве трговине.)
666 50—52

Нова српска галантериска и кратке робе трговина

БРАНКА ЧАВИЋА
НОВИ САД, код БЕЛЕ МАЧКЕ
Главна улица бр. 28.

Препоручује своје богато стовариште **женских блуза, шосова, жипона, бела веша, мидера, чипака, рукавица, појасева** и разна **ауфнуца**, исто тако и **мушких краватни, кошуља** и т. д.

Послуга тачна, са утврђеним јефтиним ценама. 658 2—6

ПОГРЕБНО ПОДУЗЕЋЕ
и стовариште надгробних споменика
ПАЈЕ МАРКОВИЋА у Н. САДУ
у средини дунавске улице, телефон број 168.

Филијала: погребно подузеће „Конкордија“ пређе Ђуре Стојковића, Ћурчинска ул бр. 15.

Држи вазда огроман избор сваковрсних камених надгробних споменика. Натписе изразује најсавршеније, а позлата дупла и дуготрајна. Велики избор мрт. сандука, венаца, покрова и целокупне опреме за погребе. Цене строго солидне а послуга најтачнија. 667 50 52

Од данас готово

БАДАВА КАЛЕНДАР

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

„СВЕТИ САВА“ за годину 1908.

Све ово важи само за готов новац.
Цена му је само 70 потура.
477 30

и то: ко наручи: двадесет ком. добија четрдесет ком.
ко наручи: тридесет ком. добија шесдесет ком.
ко наручи: педесет комада добија сто комада.
ко наручи: сто комада добија двеста комада.

Поруџбине се шаљу творници срп. правосл. црквених утвари

ЛУКЕ К. АЛЕКСИЈЕВИЋА
НОВИ САД (UJVIDÉK-HUNGARIA).

Све ово важи само за готов новац
Цена му је само 70 потура.

ДОЛАЗИ ДОДАТАК

ГОТОВЕ СУ

српске светитељске карте

дописнице

св. Никола, Божић, св. Стеван,

св. Василије, св Јован и т. д. слике су снимите са оригинала највећих српских уметника: Уроша Предића и Паје Јовановића, дивна израда, добити у свакој количини.

Препродавцима у црној боји 100 ком. **3 круне** а у бојама 100 ком. **5 круна**. Ко новац у напред пошаље добија франко.

Само књижарници

Милана Ивковића

622 12 52 **Нови Сад.**

ПРОМЕСЕ

Австријских кредит.

срећака

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

К 300,000·—

1 згодитак од К 60.000·—, 1 згодитак од К 30.000·—, 2 згодитка по К 10.000·—, 2 згодитка по К 4000·—, 3 згодитка по К 3000·—, 3 згодитка по К 2000·— и 35 згодитака по К 800·—.

Жребање 2. јануара 1908.

Цена К 18·—.

Издаје

Мењачница Централног Кредитног Завода

д. д. у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, кад нам се унапред пошаље новац. 639 8—

Прва српска

златарско-сајџијска радња

у Новом Саду.

Најучтивије извештавам све своје поштоване муштерије и пријатеље, да сам се преселио са радњом у истој улици (ћурчијској) бр. 3., преко пута српске саборне цркве.

У исто време напомињем и овом приликом, да израђујем: црквене крстове и јабуке за торње и рипиде, позлаћујем жеженим златом у ватри и оправљам све врсте сахатова, као и црквене утвари: кандила, крстове, путире и пётохлебнице.

Молим све своје муштерије, а нарочито браћу Србе, да ми не украте своје поверење и на даље. А за препоруку солидности мојега рада нека им послуже моје оправке старина манастира Шишатовца.

С поштовањем

Димитрије Стојановић

625 5-52 Србијанац.

Свако подражавање и прештампавање кажњиво

Судски заштићено!

Једино прави је само

Тијеријев балсам

са зеленом заштитном марком, на којој је калуђерица. **Законом заштићено. Одавна чувено, ненадмашно** против поремећеног варења, грчева у стомаку, колике, катара, грудобоље, инфлуенце, а нарочито против туберкулозе у зачетку, и т. д. — Цена: 12 малих или 6 дуплих бочица или једна велика специјална боца са патентираним затвором К 5·—.

Тијеријева маст од центифолије опште позната као Non plus ultra против свију ма како старих рана, запаљења, позледа, апецеса и отока сваке врсте, спречава, да се крв отрује, операције понајвише чини излишнима. Цена: 2 тегле К 3·60 франко, разашиље само за готово или уз поузеће.

лекарница А. Тијерија у Прегради

код Рохича (Sauerbrunn).

Депо у Будимпешти код лекарника Јосифа плем Терека и др. Лео, и код Ј. Егера и Л. Вертеша у Лугошу.

ОПОМЕНА, да се не купују, не наручују а нарочито не препродају патворине мога једино правог, законом заштићеног балзама. По гласу §§ 23. и 25. казненог закона свако, ко наручи, купи а нарочито ко препрода Тијеријев балзам, који није из моје лекарнице дакле други а не мој једино прави, законом заштићени балзам, на коме је зелена марка са калуђерицом, тај се излаже кривичном, нештедичном гоњењу и казни до К 4000 или затвору до 1 године. Исту казну повлачи за собом наруџбина или продаја наметљивим, вашарским начином натурених, другим именом названих сурогата, који се стављају у промет, да од публике маме новце. 688 51—52

П. Н.

Част нам је поштованом грађанству из места и са стране до повољног знања ставити, да смо за божићну сезону наше

ШПЕЦЕРАЈСКО СТОВАРИШТЕ

са свежом робом снабдели и да смо усљед наших већих повука у повољном стању ниже означену робу по **напредно јефтиним ценама** попустити.

Умољавајући за многобројну посету, јамчимо за тачну и солидну послугу и препоручујемо се

са особитим поштовањем

Либман и Тотовић

Житна пијаца бр. 1. НОВИ САД ћурчијска ул. 37.

Шећер прва врста, **кава** пресна и пржена, **зејтин** најфинији, **чај** прави руски, **рум** најфинији, **бадем** крупан, **лешник, грожђе** крупно и ситно, **смокве, ораје, мак** најбољи плав, **мароне, Сочиво** право Штокерауско, **грашак** прави Штокерауски, **бибер** крупан и ситан, **цимет** крупан и ситан, **макароне** најбоље, **чоколаде, разне бонбоне** и т. д. 624 5 52

КАЛМАР и ЕНГЕЛ

творница мотора и машина.

Варошко стовариште: V., Lipót körút 18. sz. **У Будимпешти** Творница и биро: VI., Üteguteza 19. sz.

Препоручују како за вршаће стројеве тако и за млински рад своје најједноставније бензин-моторе, бензин-локомобиле, као и моторе са гасом, који усисава, а сви се могу видети кад раде на Lipót körút-у 18.

Потпуна гаранција за изврстан притисак.

Јединствена новина!

Овим моторима услед складног им рада и једноставне конструкције може лако управљати и сваки нестручњак.

Ценовници бесплатно. Јефтине цене.

ПЛАЋАЊЕ НА РАТЕ. 609 7 26

П. н.

Част нам је овим учтиво ставити Вам до знања да смо **нашу (фабрику) творницу довршили,** која се налази

у творничкој четврти на Лиману,

У НОВОМ САДУ,

и најновијим помоћним машинеријама, по модерно системи наместили и предали је саобраћају.

У нашој творници се раде:

I. **Мотори,** све врсте: гас, бензин, произвађач гаса и генератори.

II. **Целокупно уређење** за творнице, цигљане и млинове.

III. **Алати** за индустрију метала и дрвета.

IV. Ли је се галантеријска и обична роба.

V. Ливница машина по сопственим и туђим моделима.

VI. Оправке и реконструисање сваке врсте.

Старо гвожђе и метали

купују се по пијачној цени.

Наша техничка канцеларија, налази се на Лиману, у нашој новој творници, а канцеларија за куповину и стовариште мустара је у старој творници, у казанџијској улици бр. 19.

Захваљујући се на дојакошњем поверењу молимо уједно да нас и у будуће многобројним цењ. наруџбинама, у нашем новом подузећу потпомогнете.

Ценовници и предрачуни бадава и франко.

Траже се заступници.

695 50-52 С поштовањем

Цигмунд и Друг.

Адолф Екфелд

сајџија и сочивар

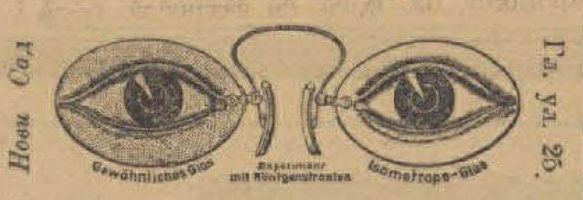

Обично стакло. — Експеримент са рентгеновим зрацима. — Исометроп-стакло.

Исометроп стакла најбоља су за очување очног вида: много слабија стакла, оштрији вид, и нема замореності.

ОМЕГА

Најфинији прецизијони сâт садашњег времена од челика, сребра и злата. Најјефтинији сâт на свету. Не би смео фалити ни у једној кући.

Велико стовариште свију врсти сатова златне робе, бриљанта и свију сочиварских предмета. 599 52 53

ПРЕКО ОД ВЛАДИЧАНСКОГ ДВОРА.

!!УТВРЂЕНЕ ЦЕНЕ!!

Помодно мануфактурна и платнарска трговина

Дунђерова и Ралетића

у Новом Саду

код ЗЛАТНОГ ОРЛА преко од владичанског двора препоручује своје велико стовариште штофова, свиле, фланела, молдона, даментуха, цибелона, пархета и сваковрсних марама за огртање и повезивање; јоргана, гарнитура и завеса, нарочито велик избор штофова за мушка одела и капуте. Умољавамо за што већу посету Цене су умерене и утврђене. Послуга брза и тачна.

С поштовањем

Дунђеров и Ралетић

673 52—52 код „златног орла" у **Н. Саду.**

!!УТВРЂЕНЕ ЦЕНЕ!!

ПРЕКО ОД ВЛАДИЧАНСКОГ ДВОРА.

Помодна трговина мушке моде

ЈОВАНА ЛЕТИЋА

НОВИ САД, главна улица бр. 9.

Препоручује своје **најбогатије** стовариште свих мушких и дечјих помодних ствари, као:

најбољих Ita Pless и енглеских

шешира

ОГРОМАН ИЗБОР ДИВНИХ ВРАТНИХ МАРАМА (ШЛАЈФНИ),

НАЈФИНИЈЕГ ЈЕГЕРОВОГ И БЕЛОГ РУБЉА:

КОШУЉА, КРАГНОВА, МАНЏЕТА, ЏЕПНИХ МАРАМИЦА,

БОГАТО СТОВАРИШТЕ ПУТНИЧКИХ ПОТРЕБА:

ШТАПОВА, КИШОБРАНА, ПУТНИХ

643 52—52 **САНДУКА**

Изврсне парфимерије: мирисави сапуни, помаде, пасте и воде за уста и зубе, ове из најпризнатијих творница и т. д. и т. д.

Потпуно сортирана

СРПСКА РАДЊА. ЦЕНЕ УТВРЂЕНЕ.

ОРИГИНАЛНО

ПИЛЗАНСКО ПИВО

прве пилзанске деоничарске пиваре у Пилзну

точи се

у Хотелу „Беле Лађе"

у Новом Саду. 657 3—20

Мали и велики

ДУКАТА

за 1908. год.

630 12 може се добити

у мењачници Централног Кредитног Завода

у Новом Саду

и

у филијали Централног Кредитног Завода у Сенти.

Гласовири.

Овим учтиво извештавам поштовану публику, да сам уза своју

радњу са музичким инструментима

отворио и

ГЛАСОВИРСКИ САЛОН

најбољих фабриката.

Преузимам сваковрсне оправке а тако и удешавам гласовире како у месту, тако и у околици.

Даље има у мене у највећем избору свију музичких инструмената, а и грамофона-фонографа.

Имам и старих мајсторских вијолина по најјефтиније цен .

БЕЛА ТРУПЕЛ

623 5-10 **НОВИ САД, Дунавска улица бр. 17.**

Под својим надзором, тачна послуга и најумереније цене.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy-Samenbeize).

НАЈФИНИЈА

зејтина, пиринца, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

МИНХЕНСКО

шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде.

Разне сорти сирева.

Фришких сардина и других разних РИБА.

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. СТЕФАНОВИЋ СИН, НОВИ САД

Главна улица бр. 27.

Телефон бр. 76. Основана 1866

Разна калифорнијска ВОЋА

Праве манастирске

ШЉИВОВИЦЕ.

Грчка лековита вина: Mavrodaphne, Cypro, Ahaier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тај, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте ВИНА бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

654 (51—52)

Под својим надзором, тачна послуга и најумереније цене.

Радња из основа реновирана и проширена.

Трговина шпецераја и деликатеса

ПЕТРОВИЋ и ПОПОВИЋ

пређе Flesch & Vermes

НОВИ САД „код црног кера“

угао главне и лебарске улице,

препоручује своје богато стовариште снабдевено свежом робом из првих извора.

Стална изложба бонбона, чоколаде и накита за божићно дрво из творнице Српског Трговачког Удружења, Нови Сад. 506 5 100

Тачна, савесна и фина послуга.

Милош Пејак

мушки кројач

НОВИ САД, дунавска улица бр. 22.

Част ми је известити п. н. грађанство Новог Сада и околине, да сам створио кројачку радњу и да на стоваришту имам велик избор **француских** и **енглеских** штофова за одела за господу. Пошто сам у радњама многих престоница европских више година провео као радник кројачки и присвојио вештину кројења по разним журналима, то сам у стању потпуно да послужим поштоване муштерије. 654 5—7

Тачна и модерна израда. ✪ **Цене умерене.**

Брза и тачна послуга под сопственим надзором.

ТРГОВИНА СПЕЦЕРАЈА и ДЕЛИКАТЕСА

на мало и велико

ДРАГУТИНА НЕНАДОВИЋА

У НОВОМ САДУ

645 3-100 **ГЛАВНА УЛИЦА БР. 9.**

код „Лава“

код „Лава“

Препоручује п. н. публици за предстојеће празнике изобилно снабдевену најбољу и свежу робу; као све врсти **конзерве, сира, прашке шунке, разних кобасица, ајвара, сардина, разне мариниране и сушене рибе.**

Чистог багреног меда.

Велики избор чоколаде, бонбона, колача за чај и компота. Најфинијег и најбољег

руског и кинеског чаја.

Зејтина, јамајка рума, домаћег и француског коњака, све врсти ликера, сремске старе шљивовице, најбоље марке француског и домаћег шампањера, из најбољих провинција — разног **мађарадера,** рајлинга, мушкателера, шато-палуђаја, као све врсти црног и белог вина за астал и разног десертног вина и т. д.

Примају се поруџбине за разна хладна јела

(Aufschnitt) пикантне сосове, разне салате, рибе, пастете и ракове.

Надаље препоручује разноврсне и добре **каве, пиринча, бадема, лешњика, сувог грожђа, ораха, шљива,** и све врсте разног воћа

ВЕЛИКИ ИЗБОР ЗА ПОКЛОНЕ

корпа, за деликатесе ћардинето корпа, бомбониера; све уметничк аранжирано у свакој величини и цени.

Главно стовариште свих минералних вода.

СВАКИ ДАН ФРИШКЕ ПРЖЕНЕ КАВЕ.

РУСКИХ КАЉАЧА.

Походна трговина женске и мушке моде

С. КОВАЧА код Роде

у **Новом Саду,** главна улица бр. 25.

препоручује за празнике своје велико стовариште **кобракових ципела,** јединствена продаја **свилених и штофаних блуза, ручних радова** по врло сниженим ценама. Енглеских и плишаних **шешира,** белог и зимског **рубља, жипона,** француских **мидера,** накита и т. д. 655 3-5

ФРЕГОЛИ - КРАВАТНЕ. Јединствена продаја.

Солидна послуга. Утврђене цене.

КОЖНИХ РУКАВИЦА.

КЛАВИРА

Stutz-Salon-Conzertflügel и пијанино

најбољег и најчувенијег фабриката препоручује и продаје по најумереније фабричкој цени

ПЕТАР МИХАИЛОВИЋ

фабричко стовариште клавира у Бечу,

Wien V./2. Einsiedlerplatz 12.

Готово свака интелигентнија кућа негује данас музику, специјално клавир. Музика спада данас у интелигентност, у васпитање, забаву, друштво, а многима данас сутра и на корист.

Као дугогодишњи члан ц. и кр. дворске опере и као хоровођа српске цркве у Бечу, кадар сам, да сваком дадем стручну гаранцију и уверење за ваљану послугу и добар солидан избор.

Зато препоручујем најтоплије свима родитељима, који се брину за васпитање своје деце, младим брачним паровима и сваком љубитељу музике своје реално и солидно стовариште.

На упите о детаљу и на поруџбине одговара се по ценовнику и с највећом готовошћу. 575 38—100

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«

Штампарија деоничарског друштва „Бранико“.